

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13830

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

1. Διανομή της Ρωμανίας
2. Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου
3. Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς
4. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών
5. Ειρήνη της Αυγούστας

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών (1054), 2. Διανομή της Ρωμανίας (1204), 3. Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς (1453), 4. Ειρήνη της Αυγούστας (1555), 5. Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου (1572)

(2) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις περισσεύουν): *καπιταλισμός, οικονομικός φιλελευθερισμός, μερκαντιλισμός, ιμπεριαλισμός, βιομηχανική, τεχνολογική, εργατική, αστική.*

Στο δεύτερο μισό του 18ου αι. στη δυτική Ευρώπη δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες για την έναρξη ενός ριζικού οικονομικού μετασχηματισμού, της _____ επανάστασης. Οι νέες οικονομικές συνθήκες ανάγκασαν τα κράτη να επαναπροσδιορίσουν την οικονομική τους πολιτική, επιδιώκοντας την αποδέσμευση της οικονομικής ζωής από τον _____ των προηγούμενων αιώνων (16ος-17ος), τον κρατικό, δηλαδή, παρεμβατισμό. Παράλληλα εμφανίζεται μια νέα οικονομική αντίληψη που προοιωνίζεται τον _____, την άποψη, δηλαδή, πως το κράτος δεν πρέπει να παρεμβαίνει στην οικονομική δραστηριότητα με δασμούς και φόρους. Η διατύπωση αυτή απηχούσε τις απόψεις της _____ τάξης και οδήγησε στη διαμόρφωση του _____.

(μονάδες 5)

Απάντηση: βιομηχανικής, μερκαντιλισμό, οικονομικό φιλελευθερισμό, αστικής, καπιταλισμού

1.β. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: τελετή της περιβολής, τυπογραφία.

(μονάδες 8+7=15)

τελετή της περιβολής: Οι συνθήκες ανασφάλειας που κυριαρχούσαν την εποχή των Μεροβιγγέων στην Ευρώπη οδήγησαν τους αδύναμους να αναζητήσουν την προστασία των ισχυρών, δηλαδή των αρχόντων. Έτσι οι διάφορες κοινωνικές ομάδες συνδέθηκαν μεταξύ τους με δεσμούς εξάρτησης. Η επίσημη αναγνώριση ενός άρχοντα ως υποτελούς ενός άλλου ισχυρότερου άρχοντα γινόταν με τη λεγόμενη **τελετή της περιβολής**.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 50 του σχολικού βιβλίου)

Τυπογραφία: Στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού υπήρξε καταλυτική και η συμβολή της τυπογραφίας. Ως τα μέσα του 15ου τα βιβλία ήταν χειρόγραφα και γι' αυτό πολύ ακριβά και σπάνια. Έτσι, όταν Ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος από τη Μαγεντία της Γερμανίας χρησιμοποίησε, γύρω στο 1450, κινητά μεταλλικά στοιχεία για την εκτύπωση των βιβλίων, η ανθρωπότητα βρέθηκε μπροστά σε ένα κοσμοϊστορικό γεγονός, την εφεύρεση της τυπογραφίας. Τα τυπογραφεία εξέδωσαν κατά τον 15ο αιώνα 30-35 χιλιάδες βιβλία και τον 16ο 150-200 χιλιάδες, ευνοώντας έτσι την πρόσβαση στη γνώση. Η φιλομάθεια όμως του κοινού περιορίστηκε στις πόλεις. Στην επαρχία η πλειονότητα του πληθυσμού παρέμενε αναλφάβητη και μακριά από τις εξελίξεις. Θα χρειαστεί η συνδρομή ενός παρόμοιου κινήματος δύο αιώνες αργότερα, του Διαφωτισμού, για να αφυπνιστούν περισσότερο οι ανθρώπινες συνειδήσεις.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 120-121 του σχολικού βιβλίου)

ΘΕΜΑ 2

2.α Πώς και πότε υποτάχθηκε το Βουλγαρικό κράτος του Σαμουήλ στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία;

(μονάδες 13)

Το 976, ο νέος ηγεμόνας των Βουλγάρων Σαμουήλ γίνεται ο αρχιτέκτονας ενός νέου βουλγαρικού κράτους με κέντρο τη βορειοδυτική Μακεδονία (Πρέσπα-Αχρίδα). Ο Σαμουήλ, στη συνέχεια, επεκτείνει τις βουλγαρικές κτήσεις μέχρι το Δούναβη και την κεντρική Ελλάδα. Η προέλαση του Σαμουήλ ανησύχησε το Βυζάντιο. Αρχικά ο αυτοκράτορας Βασίλειος Β', επειδή αντιμετώπιζε τότε εσωτερικά προβλήματα, περιορίστηκε σε διπλωματικά μέτρα. Αργότερα όμως, οι Βυζαντινοί ανέπτυξαν έντονη στρατιωτική δράση κατά των Βουλγάρων με πρώτη επιτυχία στην περιοχή του Σπερχειού από τον στρατηγό Νικηφόρο Ουρανό (997). Δεκαεννιά χρόνια αργότερα, το 1014, στη μάχη του Κλειδιού, κοντά στο Στρυμόνα, η νίκη των Βυζαντινών υπήρξε καθοριστική για την τύχη του βουλγαρικού κράτους: η

Βουλγαρία, το 1018, το 1018, υποτάσσεται και προσαρτάται στο Βυζάντιο, που με τη σειρά του εφαρμόζει πολιτική εντατικού εξελληνισμού της Παλαιοβουλγαρικής Εκκλησίας.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 45 του σχολικού βιβλίου)

2.β Ποια ήταν η νέα αντίληψη της Αναγέννησης σχετικά με την αγωγή και την επιστήμη;

(μονάδες 12)

Στη φράση του Έρασμου, σημαντικού εκπρόσωπου της ανθρωπιστικής κίνησης στην Ευρώπη, «*οι άνθρωποι δε γεννιούνται, αλλά γίνονται*» περικλείεται η αντίληψη του αναγεννησιακού ανθρώπου για τον ρόλο και τη δύναμη της εκπαίδευσης. Αυτό το πνεύμα της αγωγής είναι διάχυτο στα κείμενα της αναγέννησης. Πεποίθηση, εξάλλου, του ανθρώπου της εποχής ήταν ότι η επιστήμη εξελίσσεται με την παρατήρηση, την εμπειρία και το πείραμα.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 120 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική